

Sinu õigused politseijaoskonnas

JUHEND LASTELE JA NOORTELE

Sellest voldikust saad olulist teavet oma õiguste kohta politseijaoskonnas viibimise ajal. Õigused on meile kõigile seadusega tagatud vabadused ja toevõimalused. Alla 18-aastastel lastel on mõned täiskasvanutest erinevad õigused ja selles voldikus on selgitatud sinu õigusi.

Oma õiguste tundmine ja mõistmine aitab sul aru saada, kas sind koheldakse õiglaselt. Politsei on kohustatud sinu politseijaoskonnas viibimise ajal sind kaitsma ja sinu heaolu eest hoolitsema, isegi kui neil on tõendeid, et sa võisid midagi kahjulikku teha.

Loe see voldik esimesel võimalusel läbi. Selle abil saad jaoskonnas viibimise ajal otsuseid teha. Inimene, kes sulle selle voldiku annab, aitab sul seda lugeda ja sellest aru saada. Lisaks küsib ta sinult, kas sooviksid seda voldikut mõnes muus versioonis, näiteks teises keeles või lihtsamalt loetaval kujul.

1. Sul on õigus teada, miks sind politseijaoskonnas hoitakse.

2. Sul on õigus teada, miks politsei sind jaoskonda tõi.

3. Sa pead ütlema politseile oma nime, aadressi, sünnikuupäeva ja kodakondsuse, kui sa neid andmeid tead. Need on ainsad küsimused, millele sa pead vastama. Sul on õigus keelduda muudele küsimustele vastamisest.

4. Sul on õigus lasta kellelegi teatada, et sa oled politseijaoskonnas. Politsei küsib sinult, kas sa tahaksid kellelegi teada anda, et sa oled seal. See võib olla sinu pereliige, elukaaslane, hooldaja, sõber või mõni tuttav. Sul ei pruugita lubada selle inimesega rääkida. Kui sa oled alla 16-aastane või sinu suhtes kehtib kohustusliku järelevalve määrus, on sul õigus nõuda, et keegi viibiks politseijaoskonnas koos sinuga. Vanemal või eestkostjal on õigus sind politseijaoskonnas külastada.

5. Sul on õigus lasta advokaadile teatada, et sa oled politseijaoskonnas. Politsei küsib sinult, kas sa tahaksid advokaadile teada anda, et sa oled jaoskonnas. See võib olla sinu enda advokaat või valveadvokaat muu advokaat, kes sulle määratakse. See on tasuta.

6. Sul õigus igal ajal advokaadiga omavahel rääkida. See on tasuta.

7. Sul on õigus, et advokaat viibiks kohal, kui politsei sind küsitleb. See on tasuta.

8. Kui sa oled alla 16-aastane, on advokaadi viibimine küsitlemise juures kohustuslik, välja arvatud juhul, kui see põhjustaks kellelegi ohtu. Kui sa oled 16- või 17-aastane ja sinu suhtes kehtib kohustusliku järelevalve määrus, on advokaadi viibimine sinu küsitlemise juures kohustuslik, välja arvatud erakorraliste asjaolude korral.

10. Sul on õigus saada süüa ja juua. Sulle antakse vett. Kui sa oled politseijaoskonnas üle nelja tunni, pakutakse sulle süüa. Politsei peaks sinult esimesel võimalusel küsima, kas sul on toiduga seoses mingeid erivajadusi.

9. Kui sa oled haige või vigastatud, on sul õigus saada arstiabi. See hõlmab ka vaimse tervise abi. Politsei esitab sulle küsimusi sinu tervise ja heaolu kohta, et neil oleks võimalik sinu eest jaoskonnas viibimise ajal õigesti hoolitseda. Sa pead politseile ütlema, kui sul on mõni terviseprobleem, mis võib sind jaoskonnas viibimise ajal mõjutada. Politsei võib paluda, et meditsiiniõde või arst sind läbi vaataks. See aitab tagada, et sinu eest hoolitsetakse jaoskonnas viibimise ajal õigesti. Politsei peaks sinult küsima, kas sul on vaja rääkida arsti, meditsiiniõe või muu tervishoiutöötajaga.

Veel juhiseid...

Kui sa vajad täiendavat abi

Sul võib olla vaja abi selleks, et politseijaoskonnas toimuvast aru saada. Kui sa oled vähemalt 16-aastane, pakub seda abi väljaõppinud tugiisik, keda nimetatakse sobivaks täiskasvanuks. See võib olla vajalik juhul, kui sul on raskusi asjadest arusaamisega või vaimse tervise probleem. Kui politsei leiab, et sa vajad sobiva täiskasvanu abi, kutsuvad nad ta kohale ka siis, kui sa seda ei küsi.

Tõlgi kutsumine

Oluline on, et sa saaksid politseijaoskonnas räägitavast jutust aru. Kui sa inglise keelt ei räägi või ei mõista, kutsub politsei appi kellegi, kes oskab sinu keelt. Seda inimest nimetatakse tõlgiks. See on tasuta.

Suhtlemisabi

Paljudel inimestel on raske aru saada, mis politseijaoskonnas toimub. Politsei peaks sinult küsima, kas sa vajad abi või sa pole milleski kindel. Nad peaksid pakkuma sulle vajaduse korral abi tekstide lugemisel. Kui sul on kuulmishäire või raskusi enda selgelt väljendamisega, kutsub politsei kellegi sulle appi. See võib olla viipekeele tõlk või muu sobiv spetsialist. See on tasuta.

Kui sa ei ole Briti kodanik

Kui sa ei ole Briti kodanik, peaks politsei pakkuma, et nad teatavad sinu riigi saatkonnale või konsulaadile, kus sa oled ja miks sind jaoskonnas hoitakse. Seejärel võib keegi sinuga nelja silma all kohtuma tulla ja leida sulle advokaadi.

Mis juhtub siis, kui sulle esitatakse süüdistus või sind tuakse politseijaoskonda vahistamismääruse alusel?

Kui sulle esitatakse kuriteosüüdistus, võidakse lubada sul lahkuda või sind jäetakse politseijaoskonda ja viiakse esimesel võimalikul päeval kohtusse. Kui sind toodi politseijaoskonda vahistamismääruse alusel, võidakse sind kinni pidada ja esimesel võimalikul päeval kohtusse viia. Mõnel juhul võidakse lubada sul koju minna.

Kui kaua tohib sind vahi all hoida?

Politsei võib sind ilma kuriteosüüdistust esitamata vahi all hoida kuni 12 tundi. Politsei võib seda aega pikendada 24 tunnini, aga ainult tingimusel, et kõrgem politseiametnik on selleks loa andnud. Sul on õigus avaldada selle otsuse kohta oma arvamust või lasta advokaadil sinu eest politseiga rääkida.

Dokumentidega tutvumine

Kui sinu asi läheb kohtusse, antakse sulle või sinu advokaadile teatis kogutud tõendite kohta. See võimaldab sinul või su advokaadil sinu kaitset ette valmistada. Kui sa ei valda inglise keelt, on sul õigus tutvuda selle teabega või vähemalt tähtsamate dokumentide oluliste osadega tõlgitud kujul.

Veel juhiseid...

Teave advokaadi poole pöördumise õiguse kohta

- Politsei küsib sinult, kas soovid rääkida advokaadiga. Politsei võtab esimesel võimalusel sinu eest advokaadiga ühendust.
- Sul on õigus igal ajal advokaadiga omavahel vestelda. See võib toimuda telefoni teel või advokaat võib tulla sinu juurde politseijaoskonda.
- Advokaadiga rääkimine on üldine tava ja see ei jäta muljet, et sa oled midagi valesti teinud.
- Advokaadi töö on kaitsta sinu huvisid ja anda sulle õigusosalast nõu.
- Sa saad valida, kas rääkida mõne tuttava advokaadiga või politsei poolt sinu jaoks kutsutud advokaadiga – sel juhul nimetatakse teda valveadvokaadiks. Valveadvokaat on sõltumatu ja ei tööta politsei heaks.
- Kui politsei sind küsitleb, siis nad küsivad, kas sa soovid, et samal ajal viibiks ruumis advokaat.
- Kui sa oled avaldanud soovi, et advokaat viibiks küsitlemise juures, siis üldjuhul ei ole politseil õigust sind ilma advokaadita küsitleda.
- Sul on igal ajal õigus advokaadiga rääkimise suhtes meelt muuta ja avaldada soovi advokaadi saamiseks. Ütle seda politseile esimesel võimalusel ja nad võtavad sinu eest mõne advokaadiga ühendust.
- Kui advokaat ei tule lubatud ajal politseijaoskonda või sul on vaja temaga uuesti rääkida, võid paluda, et politsei temaga uuesti ühendust võtaks. Kui advokaadiga on ühendust võetud, ei ole politseil võimalik määrata, millal advokaat jaoskonda jõuab. Kui sa soovid, võib politsei edastada advokaadile sinu mõtteid ja soove.

Kaebuse esitamise õigus

- Sul on õigus kaevata selle üle, kuidas politsei sind kohtles.
- Kui sa esitad Šoti politsei kohta kaebuse, siis see ei jäta sinust halba muljet.
- Sa võid kaebuse esitada vahi all viibimise ajal.
- Kui soovid esitada kaebuse vahi all olles, siis ütle, et soovid rääkida inspektori või mõne kõrgema ametnikuga.
- Kui soovid esitada kaebuse pärast vabanemist, võid minna ükskõik millisesse politseijaoskonda.
- Kui politseiametnik on sulle vahistamise või vahi all viibimise ajal kahju teinud või sind vigastanud, peaksid esitama kaebuse Šoti politsei kutsestandardite osakonnale.
- Kaebuse esitamiseks helista numbril 101 või mine kohalikku politseijaoskonda.
- Samuti võid paluda, et keegi teine esitaks kaebuse sinu eest. See võib olla vanem, sõber, elukaaslane või muu usaldusväärne isik. Sa pead andma talle selleks kirjaliku loa.

Selle voldiku koostas Šotimaa ainus turvalise hoolduse spetsialiste koondav kureeritud ühendus STARR koostöös laste ja noorte õiguste keskuse (Children and Young People's Centre for Justice, CYCJ) ja Šoti valitsusega. Jaotis „Kaebuse esitamise õigus“ on kohandatult üle võetud organisatsiooni People First Scotland materjalidest.

Lisateabe ja toe saamiseks külastage aadressi [justtherightspace.org](https://www.justtherightspace.org)